

Investeringspolicy för Falun kommun

Fastställd av kommunfullmäktige
2021-04-15 § 64

Syfte

Investeringspolicyn är ett övergripande ramverk som utifrån gällande lagar, regler och rekommendationer fastställer vad som gäller för hantering av investeringar inom Falu kommun. Investeringspolicyn beslutas av kommunfullmäktige.

Som ett komplement till investeringspolicyn fastställer kommunstyrelsen *Riktlinjer för investeringar*. Dessa riktlinjer beskriver mer i detalj kommunens regler för investeringsverksamheten.

När det i denna policy står *nämnd* innefattar det även kommunstyrelsen i sin funktion som nämnd. När kommunstyrelsen som sådan utifrån sin beslutsfunktion eller beredandefunktion till kommunfullmäktige avses står det *kommunstyrelsen*.

Allmänt om investeringar

Med begreppet investering menas anskaffning av anläggningstillgångar som maskiner, fordon, inventarier, fastigheter och anläggningar.

Investeringsutgift i Falu kommun

Med investering avses all anskaffning av fastigheter, maskiner, inventarier, utrustning etc. för varaktigt bruk eller innehav till ett värde överstigande ett halvt prisbasbelopp exklusive moms och med en ekonomisk livslängd på minst tre år, inklusive om- och tillbyggnad. Investering kan även ske i tillgångar utan fysisk form, exempelvis programvaror och licenser.

I de fall planerade exploateringar medför anskaffning av anläggningstillgångar betraktas de som investeringar och följer samma regelverk.

Förbättringsutgift i annans fastighet

En del av kommunens verksamhet bedrivs i hyrda lokaler som ibland måste anpassas utifrån verksamhetsspecifika behov. Dessa anpassningar ska i första hand bekostas av fastighetsägaren för att sedan antingen ingå i den hyra som kommunen redan betalar eller regleras via hyrestillägg. I de fall kommunen själv gör en sådan investering av värdehöjande slag ska den aktiveras i balansräkningen som förbättringsutgift på annans fastighet. Avskrivningstiden ska då spegla investeringens ekonomiska livslängd, men får inte överskrida hyreskontraktstiden. Är fastigheten avsedd att nyttjas under kortare tid än tre år ska förbättringsutgifterna kostnadsföras direkt.

Beslutsordning

I juni året före budgetåret beslutar kommunfullmäktige om Årsplan med budget för de kommande tre åren i planperioden. År två och tre i investeringsplanen utgör inriktning för kommande investeringar.

I november kan kommunfullmäktige vid behov fatta beslut om revidering av Årsplan med budget. Under valår beslutar kommunfullmäktige om skattesats och Årsplan med budget i november.

Eventuella beslut om utökad investeringsbudget fattas av kommunfullmäktige.

Finansiella mål för investeringsverksamheten

Investeringsvolymen ska anpassas och investeringsprojekten prioriteras så att de finansiella mål som kommunfullmäktige beslutat om för den aktuella perioden uppnås.

Om kommunfullmäktige under löpande budgetår fattar beslut om ytterligare investeringsutgifter ska beslutet innehålla anvisning om hur utgiften ska finansieras och hur beslutet påverkar av kommunfullmäktige fastställda mål och nyckeltal.

Beslut om igångsättning av investeringar

För investeringsprojekt överstigande 5 mnkr krävs ett igångsättningstillstånd av kommunstyrelsen. Denna prövning görs med hänsyn till kommunens likviditetsläge.

Vilka investeringsprojekt som ska omfattas av kravet på igångsättningstillstånd ska särskilt markeras i budgeten och dessutom tydligt framgå i kommunfullmäktiges beslut när investeringsbudgeten fastställs.

I anslutning till ansökan om igångsättningstillstånd ska underlaget kompletteras med uppdaterade och aktuella kostnadsberäkningar, tidplan för genomförande, redovisning av konsekvenser för driftbudgeten samt en redovisning av eventuellt upparbetade utgifter i form av planering och projektering med mera för det aktuella investeringsprojektet.

Investeringsprojekt som krävt ett igångsättningstillstånd ska alltid slutredovisas i kommunstyrelsen.

Kravet på igångsättningstillstånd gäller inte inventarier, maskiner eller fordon.

Investering i lokaler

För investering i lokaler ska lokalprogram alltid finnas fastställt innan upphandling av lokalförändring får ske. Vid investering överstigande 10 mnkr ska lokalprogram godkännas av kommunfullmäktige, medan övriga fall beslutas av kommunstyrelsens serviceutskott.

För byggprojekt där upphandlad entreprenadsumma överstiger 5 mnkr ska medel motsvarande ca 1 procent av entreprenadsumman reserveras för konstnärlig utsmyckning¹⁾

Ansvar för investeringsprojekt

Respektive nämnd har budgetansvar för den årliga investeringsbudget som tilldelats av kommunfullmäktige.

Vid genomförande av investeringar ska kommunens riktlinjer för upphandling och direktupphandling (inköp) beaktas.

Uppföljning

Investeringsprojekten ska följas upp löpande under året i samband med ordinarie periodrapportering i nämnderna. Samtliga investeringsprojekt överstigande 5 mnkr ska ha en tidplan för start och avslut, dvs när investeringen tas i bruk, där även betalningsflödet specificeras. Uppföljning och revidering av dessa planer sker också i samband med ordinarie periodrapportering.

Samlad uppföljning av kommunens investeringar på övergripande nivå sker till kommunfullmäktige i samband med delårsrapport för perioden januari – augusti och i samband med årsredovisning.

Kommunstyrelsen kan besluta att en mer detaljerad uppföljning av vissa investeringsprojekt ska ske.

¹⁾ Enligt beslut i KS 2014-03-04 § 61, dnr KS0655/12

Omdisponering

Inom ramen för tilldelad investeringsbudget får respektive nämnd göra sådana omdispositioner som inte innebär avsteg från av kommunfullmäktige fastställda mål eller verksamhetens inriktning. Omdispositionerna får inte heller innebära betydande förändringar av verksamhetens omfattning eller kvalitet.

Om något projekt i investeringsbudgeten blir försenat kan nämnd under löpande budgetår besluta att tidigarelägga något av årets övriga budgeterade investeringsprojekt. Om det gäller sektor service investeringsbudget förutsätts i förekommande fall samråd med verksamhetsansvarig nämnd.

Nämnd kan inom ramen för sin totala investeringsbudget besluta att omdisponera medel från projekt som inte blir utförda till nya projekt eller till projekt som på grund av oförutsedda händelser blir dyrare än beräknat. Beloppet får då inte överstiga 2 mnkr för nya projekt. Befintliga projekt kan på grund av fördyringar eller omfördelning i tiden utökas med upp till 20 procent, dock högst 6 mnkr. Förändringar i projekt överstigande de beloppsgränser som anges här ska beslutas av kommunstyrelsen även om de ska finansieras genom omdisponering av medel från projekt som inte kommer till utförande. Omdisponeringar som beslutas av kommunstyrelsen får inte heller leda till att den av kommunfullmäktige beslutade mål- och verksamhetsinriktningen ändras.

För att åstadkomma ett mera flexibelt utnyttjande av mindre investeringsanslag för likartade ändamål bör de grupperas som ett projekt. Disposition av medel från ett sådant samlingsprojekt för ett tidigare ej specificerat projekt respektive för ett i budgeten angivet enskilt projekt får ske efter beslut i nämnden i enlighet med ovanstående regler för omdisponering.

Komponentavskrivning

Så kallad komponentavskrivning, där avskrivningstiden anpassas till tillgångens olika komponenter och dess nyttjandeperioder, ska tillämpas. En bedömning görs vid varje anskaffning. Olika avskrivningstider används för olika delar av en anläggningstillgång när dessa delar har olika nyttjandeperiod. Avskrivningen ska påbörjas samma år som investeringen tas i bruk.

Kapitalkostnad

Kapitalkostnaden består av avskrivning och intern ränta och utgör en periodisering av investeringsutgiften. De delar som avgör kapitalkostnadens storlek är investeringsutgiften, räntesatsen och den ekonomiska livslängden (avskrivningstiden).

Huvudprincipen är att den verksamhet som nyttjar investeringen ska bära kapitalkostnaden, dvs att kostnaden ska belasta den verksamhet dit investeringen hör.

Avyttring, fordon och inventarier

Respektive nämnd ska fatta beslut om avyttring av lös egendom som är av större värde samt vid avyttringar som kan vara av principiellt intresse, exempelvis inventarier som har ett kulturellt värde. Ansvarig chef får inom fastställda beloppsgränser fatta beslut om avyttring av lös egendom som inte är av större värde eller av principiellt intresse.

Innan försäljning sker till extern köpare (hit räknas även de kommunala bolagen) ska det alltid stämmas av om någon annan av kommunens verksamheter kan ha behov av objektet.

Vid all försäljning till extern köpare ska högsta ekonomiska ersättning eftersträvas. I de fall där försäljning blir aktuell mellan kommunens verksamheter (inkluderar inte de kommunala bolagen) ska priset utgöras av bokfört värde.

Att skänka eller sälja inventarier till underpris till kommunextern part är inte tillåtet.

Avyttring, fastigheter och anläggningar

Försäljning av fastighet eller fastighetsdel beslutas av miljö- och samhällsbyggnadsnämnden upp till högst 100 prisbasbelopp och av kommunstyrelsen upp till högst 200 prisbasbelopp. Beslut om försäljning av fastighet överstigande 200 prisbasbelopp fattas av kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige beslutar om taxor för försäljning av tomtmark.

Leasing

Ett alternativt sätt att hantera behovet av en anläggningstillgång är, i stället för inköp och därigenom en investering, att leasa/hyra tillgången. Den totala kostnaden vid leasing är i regel högre än motsvarande kostnad vid egen finansiering. Huvudregeln är därför att kommunen ska äga den utrustning som krävs för att bedriva den löpande verksamheten samt att leasing ska användas restriktivt och endast om det medför uppenbara fördelar.

Undantag från huvudregeln:

- Leasingavtal kan tecknas om det under avskrivningsperioden blir billigare för kommunen jämfört med inköp, inklusive eventuella serviceavtal och resurser (personal och lokaler) som krävs för inköp, hantering, förvaring samt avyttring.
- Leasingavtal kan också tecknas om inköpskostnaden inte kan motiveras utifrån behovet, tex vid kortare projekt/event eller då den utrustning som krävs är alltför specifik för en enskild brukare för att motivera inköp.